

DIGITAL ROUTES

OF CULTURAL HERITAGE FOR A SUSTAINABLE FUTURE

PR. NR. 2020-1-PL01-KA205-080646

LENGYELORSZÁG

Kulturális Örökség Útikönyv Fialat Utazók és
Oktatók Számára

PROJEKT INFORMÁCIÓK:

PROJEKT MOZAIKSZÓ:	DIGITALROUTES@CULTURE
PROJEKT CÍME:	PROMOTING SOCIAL ENTREPRENEURIAL COMPETENCIES BASED ON THE DIGITALIZATION OF CULTURAL HERITAGE FOR A SUSTAINABLE FUTURE
PROJEKT SZÁMA:	2020-1-PL01-KA205-080646
PROJEKT WEBOLDALA:	DIGITALROUTES.4LEARNING.EU
KONSZORCIUM:	

Fundacja Mapa Pasji

ASSERTED KNOWLEDGE
THE ICT EQUALISERS

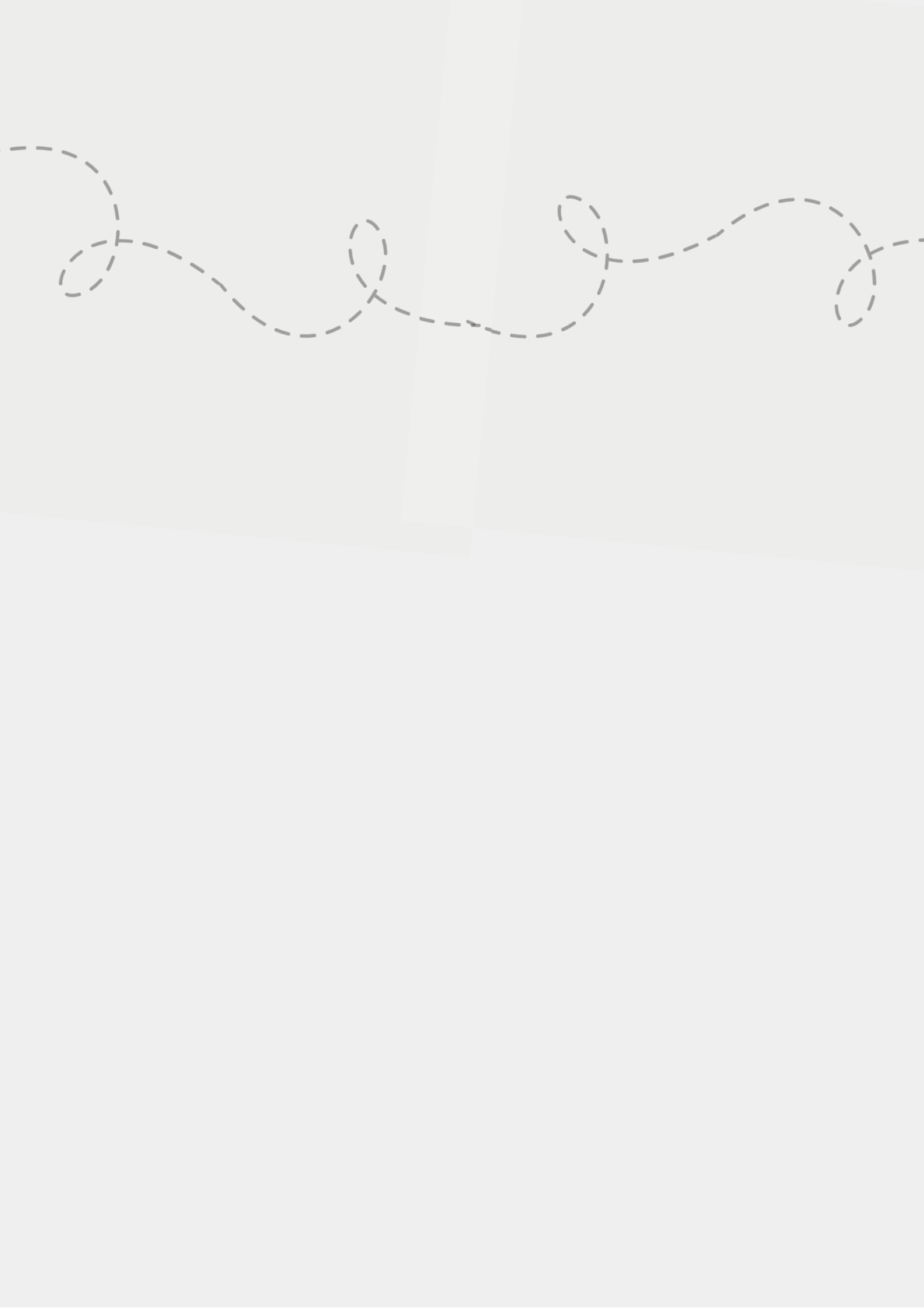

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG E KIADVÁNY ELKÉSZÍTÉSÉHEZ NYÚJTOTT TÁMOGATÁSA NEM JELENTI A TARTALOM JÓVÁHAGYÁSÁT, AMELY CSAK A SZERZŐK VÉLEMÉNYÉT TÜKRÖZI, ÉS A BIZOTTSÁG NEM TEHETŐ FELELŐSSÉ AZ ABBAN FOGLALT INFORMÁCIÓK ESETLEGES FELHASZNÁLÁSÁÉRT.

ELŐSZÓ

Lengyelország egy Közép-Európában található ország, amelynek az éghajlata mérsékelt. Északon a Balti-tenger homokos strandjaitól a déli Szudétákig és a Kárpátokig terjed. Az Európai Unió ötödik legnépesebb országa. A turistáknak a történelem, a kultúra és a gyönyörű természet keverékét kínálja. Tizenhét UNESCO Világörökségi helyszínnek ad otthont, köztük kastélyoknak, templomoknak és városok történelmi központjainak. Mindemellett a hatalmas erdők, a hegyi ösvények, a tavak és a tenger rengeteg szabadtéri tevékenységet kínálnak.

TARTALOMJEGYZÉK

	Bevezetés.	8
	Térkép.	9
	Tudtad?	10 - 11
	Gasztronómia.	12 - 13
	Nyelv.	14
	Kulturális útvonalak	16 - 48
	Modern műemlékek és épületek (építészet).	17 - 22
	Modern műemlékek és épületek (történelem).	23 - 27
	Természeti helyek és ökoturizmus.	28 - 32
	A déli Kis-lengyelországi vajdaság (Małopolska) népi kulturális öröksége.	33 - 37
	A Szentkereszt vajdaság (Świętokrzyskie) története és természete.	38 - 43
	Jura története és természete.	44 - 48
	Erőforrások.	49 - 50

DIGITAL ROUTES

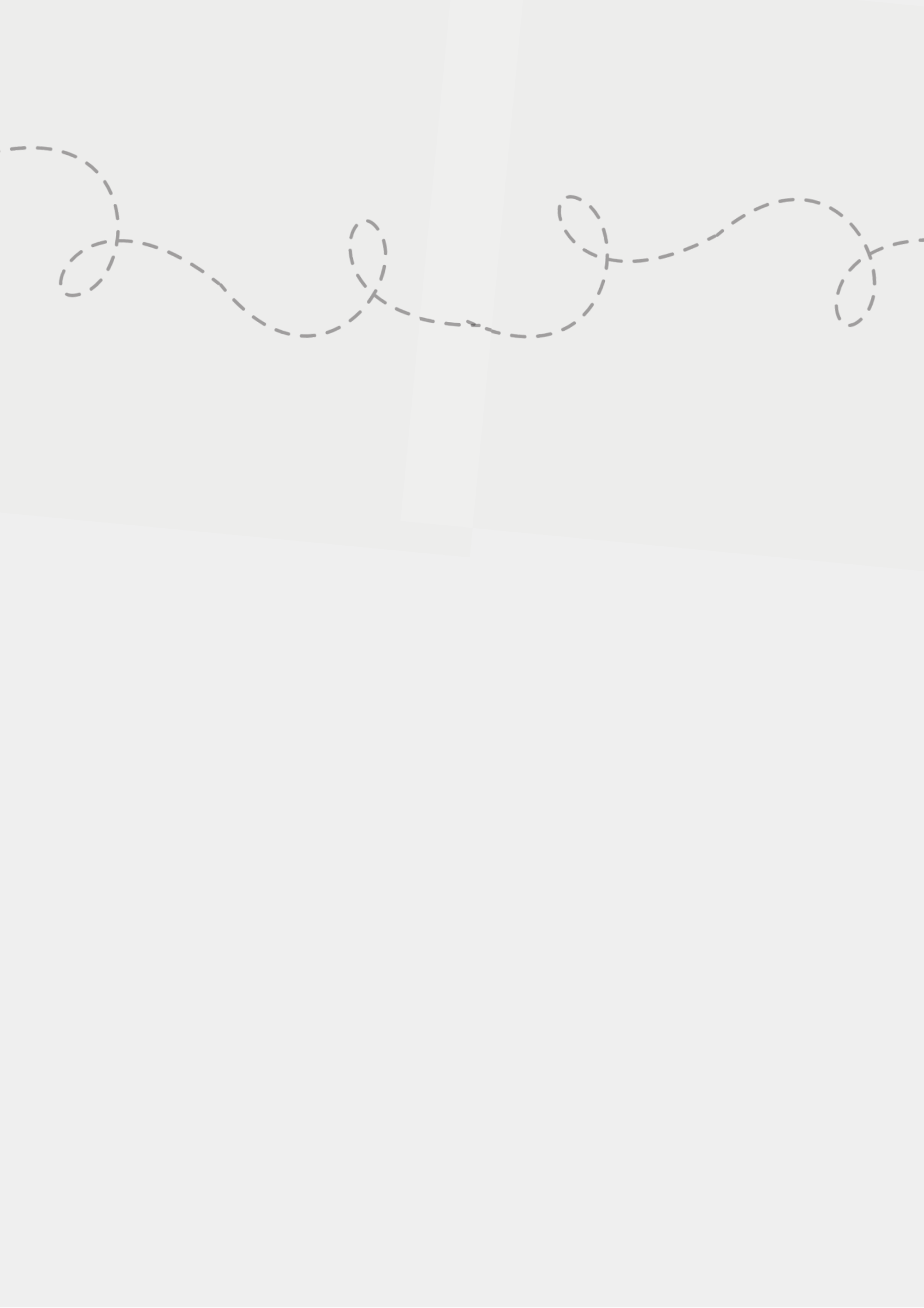
OF CULTURAL HERITAGE FOR A SUSTAINABLE FUTURE

PR. NR. 2020-1-PL01-KA205-080646

**LENGYEL
ORSZÁG
ÚJ
LENDÜLE
TRE KAP**

BEVEZETÉS

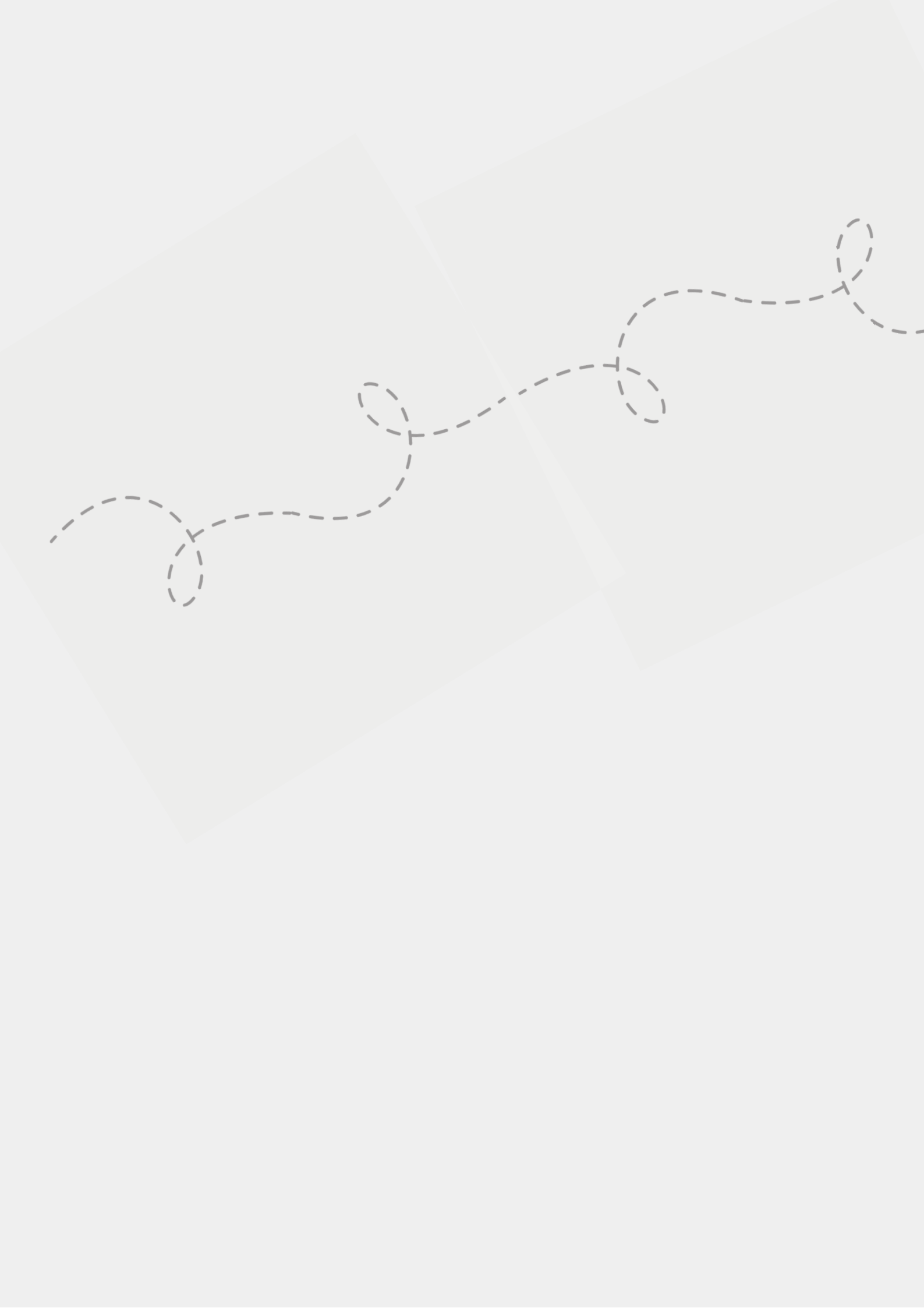
Lengyelország az az ország, amely a Balti-tengertől északon a hegyvidéki Dél-Tátráig és a Besszádokig terjed, a keleti Podlasiei vad őserdőjétől a gyönyörű nyugati területekig. Ez egy hosszú és bonyolult történelem országa, amelynek gazdag kultúrája tükröződik városainak sokszínű építészetében, valamint számos színházában, művészeti galériájában és koncertteremében. Tizenhét UNESCO Világörökségi helyszínnek ad otthont, köztük kastélyoknak, templomoknak és városok történelmi központjainak is. Egyben gyönyörű természeti hely, ahol számos sportot lehet űzni – az északi vitorlázástól és kitesurf-től a központi részének erdőiben való túrázason át a déli hegyek megmászásáig.

St. Mary's Church, Cracow

Ennek a kulturális útikönyvnek a célja, hogy bemutassa a lengyelországi kulturális útvonalakat (a kulturális útikönyvekben található meg a 6 ország leírása).

Ez a útikönyv 6 kulturális útvonalat tartalmaz 49 kulturális helyszínnel.

TUJTAD?

NÉHÁNY ÉRDEKES TÉNY

Töltsd ki a kvízt!

- 1** Melyik folyó halad át Kolbuszowa városán a Kárpátaljai vajdaságban?
 - a) Rajna
 - b) Nílus
 - c) Tevere

- 2** Minek a legnagyobb gyártója a világon Lengyelország:
 - a) Alma
 - b) Tojás
 - c) Krém sajt

- 3** Hány olyan ország azonos, amellyel Lengyelország 1989-ben határos volt?
 - a) Négy
 - b) Kettő
 - c) Nincs ilyen

- 4** Melyik téli sportnak van a legtöbb rajongója Lengyelországban:
 - a) Jégkorong
 - b) Kutyaszánverseny
 - c) Síugrás

5

Minek a legnagyobb exportőre a világon Lengyelország:

- a) Alumínium
- b) Borostyán
- c) Szén

6

Melyik évben fogadták el az első lengyel alkotmányt:

- a) 1791
- b) 1815
- c) 1921

Válaszok: 1) b 2) a 3) c 4) c 5) b 6) a

Ha 0-2 helyes választ ért el:
Lehetne jobb is, próbáld újra.

Ha 3-4 helyes választ ért el:
Nagyon jó! Még néhány lengyel sem tudja a választ ezekre a kérdésekre.

Ha 5-6 helyes választ ért el:
Gratulálunk! Szakértői szintet értél el.

A TÉRKÉP

Poland map

6 ÚTVONALBÓL ÁLL

49 KULTURÁLIS HELYSZÍNNEL

GASZTRONÓMIA

A lengyel konyha évszázadokon keresztül fejlődött a történelmi változások hatására. A múltban Lengyelországban lakott nemzetek mozaikja nyomokat hagyott az ételek elkészítésében és ízesítésében. Sok hasonlóságot mutat a szomszédos németekkel, ruszinokkal, valamint tatárokkal, törökökkel és zsidókkal.

A lengyel konyha hagyományosan húsban, különösen sertés- és csirkehúsban, emellett sokféle zöldségben (főleg burgonya és káposzta), fűszerekben, gombákban és gyógynövényekben gazdag. Az elmúlt években népszerűvé váltak a vegetáriánus és vegán ételek – Varsó mára a világ egyik legvegánbarátabb városa, élénk vegán éttermekkel, mely az elmúlt évtizedben alakult ki.

Lengyelország ételei

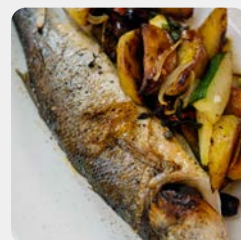
Gombóc

Sertésszelet

Csirkefilé

Grillezett pisztráng

Csirkeleves

Hajdina dara

Borscs

Zöldség saláta

Tartár beefsteak

Sütemények és Desszertek

Pączki (fánkók)

Sült sajtorta

Almás pite

Mazurek

Mézeskalács

Mákos pite

Gyümölcslikőrök

Kézműves sör

Italok

Rozsvodka

Böleynyű vodka

Citromos tea

Gyümölcs- és gyógyteák

NYELV

Lengyelország hivatalos nyelve a lengyel. Ez egy nyugati szláv nyelv, amelyet szláv írásmóddal írnak. A lengyel nyelvet a hagyományos 32 betűs lengyel ábécével írják, amely kilenc kiegészítést tartalmaz az alap 26 betűs latin ábécé betűi mellé (ą, ć, ę, ł, ń, ó, ś, ź, ż). A lengyel nyelvre elsősorban a latin és más újlatin nyelvek, például az olasz és a francia, valamint a germán nyelvek voltak hatással, amelyek nagyszámú kölcsönszóhoz és hasonló nyelvtani szerkezetekhez járultak hozzá.

Íme néhány lengyel szó és kifejezés:

Magyar

Szia
Varsó
Egészségére
Jó reggelt kívánok
Jó éjszakát
Igen / Nem
Köszönöm
Szívesen
Rendben
Hogy vagy?
Hol van a ...?
Kérem a számlát

Lengyel

Cześć
Warszawa
Na zdrowie
Dzień dobry
Dobranoc
Tak / Nie
Dziękuję
Proszę
W porządku/Okay
Jak się masz?
Gdzie jest ... ?
Poproszę o rachunek

KULTURÁLIS ÚTVONALON

LENGYELORSZÁG SZERTE

MODERN MŰEMLÉKEK & ÉPÜLETEK (ÉPÍTÉSZET)

Ez az építészeti kulturális útvonal számos, a bauhaus stílusa által ihletett kora modernista épületet ismerttet meg, amelyek Bielsko-Białában, Dél-Lengyelországban (Szilézia tartomány) találhatóak. Gdynia, Varsó, Łódź, Krakkó és Katowice mellett Bielsko-Biała rendelkezik a legtöbb ilyen egyedi stílusban tervezett épülettel. Jellemzőek a lekerekített sarkok és egyéb lekerekített elemek, a kevés díszítés, a nagy, gyakran sarok- vagy öbölablakok, erkélyek és teraszok, tölgyfa padló belsővel, magas mennyezet, terrazzo vagy kőlépcsők, acélrácsdíszek és dupla keményfa lengőajtók. Az épületeket gyakran semleges szürke vagy bézs palettákkal vették körül. A Modern műemlékek első kulturális útvonalán nyolc kulturális helyszín található

A Sułkowski sugárút mintegy 30 kora modernista épületegyüttese (1934-1937)

Az útvonal a Sułkowski sugárút korai modernista épületegyüttesét követi, amelyet Alfred Wiedermann és a Jüttner&Bolk stúdió 1934-1937 között épített. Az épületek stílusát a funkció hangsúlyozása, a kevés díszítés, valamint a kiegyensúlyozott formák és az absztrakt formák ötvözése jellemzi. Egyik fő jellemzőjük a szecessziós stílus által inspirált, tengelyesen, szimmetrikusan elhelyezett öblös ablakok.

Cím: Bohaterów Warszawy, Wilsona, Grota-Roweckiego, Kunickiego streets, Bielsko-Biała

Fotókat készítette: Szymon Kania

Öt épületből álló komplexum, egy úgynevezett "kerek rönk" (Okraglak) a Sułkowski sugárúton (1937)

A Sułkowski sugárutat optikailag lezáró, Wiedermann által tervezett és 1937-ben a "Karol Korn" cég által épített, öt hétemeletes funkcionalista lakóépületből álló komplexum. A központi épület középső tengelyt alkot, amelyet bal és jobb oldalon két kissé alacsonyabb épület szegélyez, és a kör alakú "hajó" ablakok tengelyeivel végződik. A "kerek rönk" elnevezés a folyó partvonalát követő épületek lekerekített formájából ered.

Cím: Bohaterów Warszawy 2a, Bielsko-Biała Address:
Bohaterów Warszawy, Wilsona, Grota-Roweckiego,
Kunickiego streets, Bielsko-Biała
Fotókat készítette: Szymon Kania

"Tisztek háza" (1928-1930)

Négy modernista funkcionalista épületegyüttes expresszionista reminiscenciákkal, elő- és hátsó kertekkel. Az épületek L alakú alaprajzúak. Aszimmetrikusak, két- és háromemeletesek, egyedi háromszög alakú öblös ablakokkal. A sarkon egy kétszintes terasz található. Eredetileg katonatiszteknek szánták, ma lakóépület.

Cím: Pułku Strzelców Podhalańskich 14/16/18, Sobieskiego 70,
Bielsko-Biała

Fotókat készítette: Kasia Wodniak

Modernist Villa (1936)

Funkcionalista egyszintes villa kerttel. A design minimalista, változatos aszimmetrikus jellemzőkkel. A homlokzaton a lépcsőház aszimmetrikus vetülete függőlegesen lekerekített üvegezéssel. A homlokzat kert felőli oldalán erkélyek és a Beszkidek hegységre néző terasz található.

Cím: Marii Konopnickiej 1, Bielsko-Biała
Fotókat készítette: Kasia Wodniak

"Panorama" városi uszoda (1936)

A Karol Korn cég egy másik projektje. Az 1950-es évekig a "Panoráma" volt Európa egyik legmodernebb nyitott uszodája. Funkcionalista kialakítású, szimmetrikus kompozícióval, amely a Beszkidek panorámájára nyílik. A komplexum egy olimpiai méretű sportmedencéből, egy kisebb rekreációs medencéből, füves strandokból, egy röplabda játszótérből és egy 10 méter magas ugrótoronyból, valamint egy étteremből és kávézóból áll. Nagyszerű hely a nyári pihenésre gyönyörű építészet és a Beszkidekre nyíló kilátás között.

Cím: Marii Konopnickiej 5, Bielsko-Biała

Modernista villa (1930)

Modernista, funkcionalista villa aszimmetrikus vonásokkal, a kertben. Homlokzat erkéllyel, erkélyekkel és lekerekített vonásokkal. A közelmúltban felújították, a homlokzatot szürkére festették, a korai modernizmusra jellemző kisebb vonásokat pedig fehérre - ez dekoratívabb megjelenést kölcsönöz az épületnek.

Cím: Marii Konopnickiej 36, Bielsko-Biała
Fotókat készítette: Kasia Wodniak

A repülőklub (1935)

A sportrepülőtéren található modernista funkcionalista épületet egy híres építész, Karol Schayer tervezte. Pavilon alakú, változatos aszimmetrikus formájú és alaprajzú, egyemeletes, bár többemeletes irányítótoronnyal összekötött. Minimalista homlokzatok kerámia téglaelemekkel és téglaoszlopos oszlopcsarnokkal. A repülőtér felől egy félköríves szegmens kilátóterasszal, ahol egy kávézó található.

Cím: Cieszyńska 321, Bielsko-Biała

Pulmonológiai kórház és szanatórium (1870, 1934-1936-ben modernista stílusban átépítették)

A komplexum a Kozia Góra lejtőin, a Beszkidok hegységben található, hatalmas erdővel körülvéve. Úgy tervezték, hogy harmonikusan illeszkedjen a tájba, és kilátást nyújtson a hegyekre a betegek számára. Pavilonokból, parkokból és kertekből áll. Az épületek különböző korszakokban épültek, többségük modernista funkcionalista stílusban, jellegzetes kiugró ablakfülkékkel, vetületekkel és lekerekített ablakokkal.

28 történelem

Cím: Juliana Fałata 2, Bystra Śląska

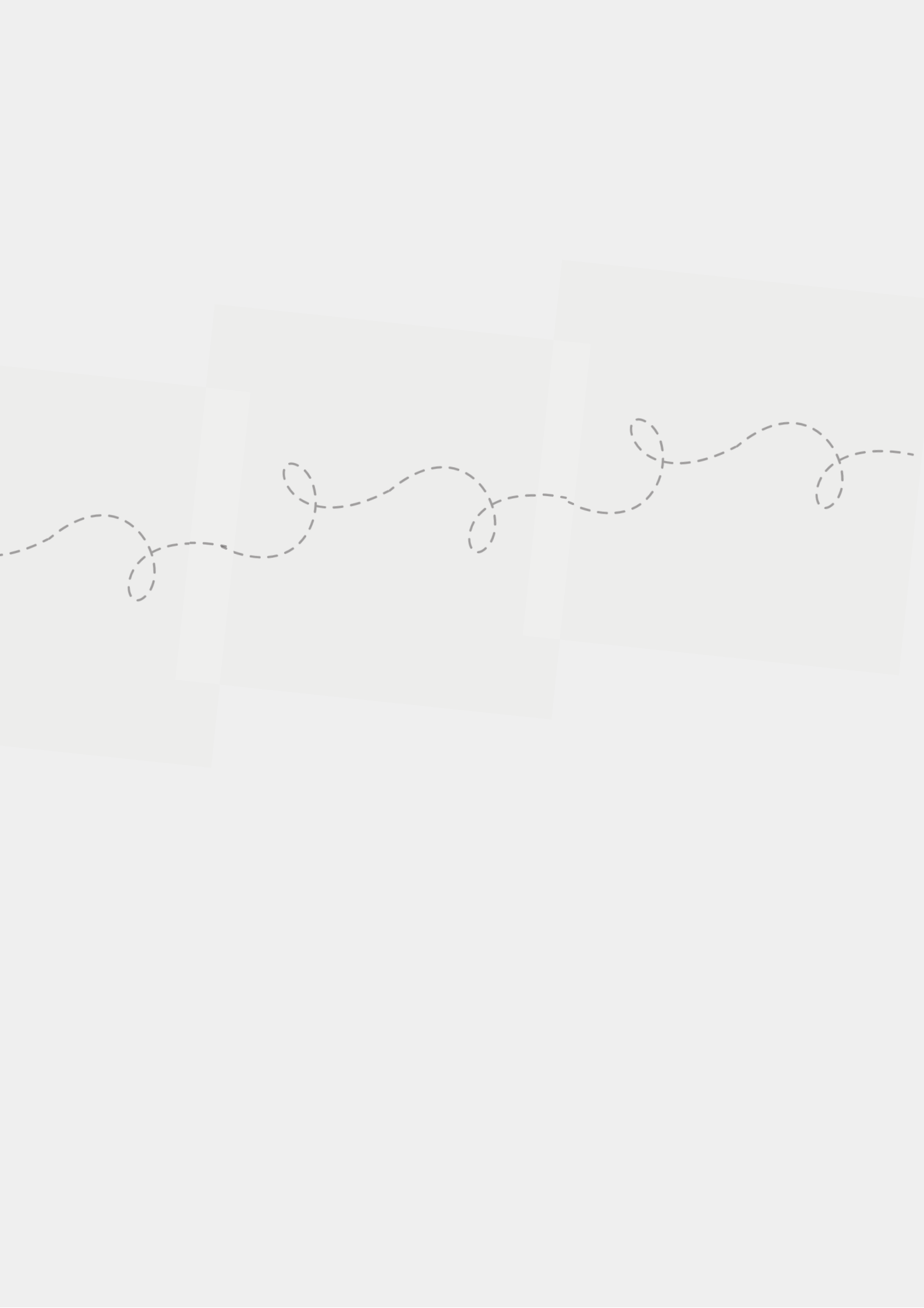
Gyermekkórház Istebna-Kubalonka (1937)

A kórház a lengyelországi gyógyfürdők és gyógyászati kezelőhelyek között gyémántnak számít. Ez a méretének, az átgondolt tervezésnek, a Beszkidák hegyei közötti harmonikus kompozíciónak és a varsói funkcionalizmus vezető képviselői, Jadwiga Dobrzyńska és Zygmunt Łoboda csodálatos építészetének köszönhető. Eredetileg a bejáratnál egy plakát jelezte a kórház alapítását a lengyel függetlenség 10. évfordulójának megemlékezésére.

Cím: Istebna 500, 43-470 Istebna

MODERN MŰEMLÉKEK & ÉPÜLETEK (TÖRTÉNELEM)

Tadeusz életét és tevékenységét követi nyomon Reger (1872-1938). Reger aktivista és politikus volt a Cieszyn Silesia régióban és országos szinten is egyaránt. Újságíróként és főszerkesztőként dolgozott az „Egyenlőség” és a „Sziléziai Munkás” folyóiratokban, parlamenti képviselő volt Ausztriában, majd Lengyelországban (a függetlenség visszanyerése után) a szocialista párt képviselőjében, Cieszyn tanácsosaként szolgált és vezette többek között az ottani Társadalombiztosítási Hivatalt is. Elkötelezett volt a munkáskérdések és Lengyelország függetlenségének visszaszerzése iránt a felosztás évei után. Rendkívül aktív volt, bejárta a régiót, és számos helyen szervezett munkásgyűléseket és rendezvényeket. Az 1920-as döntés, miszerint Cieszyn Sziléziát felosztják Lengyelország és Csehország között, nehéz volt számára, mivel néhány olyan területet, ahol különösen aktív volt, és amelyek etnikailag lengyelek voltak, kihagytak az országból. Ez tükröződik az alábbi nyomvonalon, ahol néhány helyszín Csehországban, néhány pedig Lengyelországban található.

Orlova

Ebben a ma már cseh városban kezdte pályafutását Tadeusz Reger, miután 1892-ben ide érkezett. A XIX. század közepéig mezőgazdasági-kézműves falu volt, amikor az első szénbányászati engedélyt kiadták, és a város jellege ipari jellegűvé változott. Az iparosodással sok munkás érkezett, akiknek problémáival foglalkozni kellett - sok esetben Tadeusz Reger lett a hangjuk.

Cím: Orłowa (Orlova), Czech Republic

Munkások háza Stonavában

Ez a munkásház volt az első Felső-Sziléziában. 1905-ben épült, mindössze hat hónap alatt, a szövetkezeti munkások és önkéntesek által. A bécsi munkásház mintájára épült, ahol az ilyen jellegű központok különösen népszerűek voltak. Reger a megnyitó napján a szónokok között volt, és aktívan részt vett a működtetésében is. A munkásházak találkozóhelyiségekből, gyakran könyvtárból és színházból álltak. Találkozóknak, rendezvényeknek, kulturális és politikai kezdeményezéseknek adtak otthont.

Cím: Stonawa (Stonava), Czech Republic

Prohazki nyomda

A Prohazki nyomda volt az a hely, ahol a "Równość" több száma is megjelent. ("Egyenlőség") című folyóiratot nyomtatták. Tadeusz Reger volt a főszerkesztője. A folyóirat 1897-ben kezdett megjelenni, és a munkásoknak szólt. Politikai és munkáskérdésekkel foglalkozott. Egyik fő célja az volt, hogy az osztály-, de egyben a nemzeti öntudatra is ösztönözze - a lapot a felosztások utáni függetlenségének visszanyerése előtti időszakban adták ki.

Cím: Hlavni Street, Czeski Cieszyn, Czech Republic

Tadeusz Reger háza (1897)

Tadeusz Reger ebben az épületben lakott családjával 1897-1938 között. A ház Cieszyn gyönyörű, központi fekvésű lakónegyedében található. A historizmus stílusában épült, a földszinten félköríves, a magasabb emeleteken pedig téglalap alakú ablakokkal, amelyeket virágmotívumokkal díszítettek. Toszkán oszlopok szegélyezik, és egy toronnyal van a tetején.

Cím: Sienkiewicza 10, Cieszyn

Volt Társadalombiztosítási Hivatal (1930-as évek)

Az egykori társadalombiztosítási hivatal épülete, amelyet Alfred Wiedermann tervezett. Reger parlamenti képviselőként és a parlamenti munkaügyi bizottság elnökeként számos törvényjavaslatot készített elő a társadalombiztosítás területén, és több évig vezette a Hivatalt. Nagy szószólója volt a Nemzeti Társadalombiztosítási Hivatal létrehozásának.

Cím: Bielska 37, Cieszyn

Nemzeti ház

A Nemzeti Ház. Itt alakult meg 1918. október 19-én a Cieszyni Hercegség Nemzeti Tanácsa. Tadeusz Reger lett a Nemzeti Tanács három elnökének egyike. A függetlenség visszanyerésének korszakában az első lengyel kormány szociáldemokrata programot fogadott el.

Cím: Rynek 12, Cieszyn

Pulmonológiai kórház és szanatórium

Tadeusz Reger ebben a kórházban halt meg 1938-ban. A kórház híres betegek közé tartozott Julian Fałata festőművésszel, Ignacy Daszyński politikussal vagy K. H. Rostworowski költővel együtt. A második világháború előtti és nem sokkal azutáni időszakban sokan szenvedtek tüdőbetegségben, és Reger is köztük tartozott. A besztercebányai kórházat az ország egyik legjobb intézményének tartották ezek kezelésére.

Cím: Juliana Fałata 2, Bystra Śląska

Közösségi temető

Tadeusz Regert ebben a történelmi temetőben temették el, amelyet egy kupolával fedett díszes kapu jelez, amelynek fő eleme egy diadalív. Temetésére több mint ötezer ember jött el. Zenekar, ifjúsági és munkásszervezeteket képviselő zászlós csoportok, valamint a politikai pártok és az országos hatóságok képviselői vezették. A temetésen felolvasták Ignacy Mościcki lengyel elnök részvétnyilvánító levelét.

Cím: Katowicka, Cieszyn

TERMÉSZETI HELYSZÍNEK & ÖKOTURIZMUS

Ez az ösvény Goleszów és környéke természeti szépségű helyszíneit követi. Számos természetvédelmi területet, buja, zöldellő hegyvidéki területeket foglal magában, ahol vadon élő orchideák nőnek, és ahonnan gyönyörű kilátásban gyönyörködhetsz. Kerékpározhatsz vagy túrázhatsz, majd megpihenhetsz egy tó mellett.

Nyolc kulturális helyszín szerepel a harmadik kulturális útvonalon.

Chełm Hegység (Góra Chełm)

A Chełm-hegy 200 éves bükkös erdőnek ad otthont. Május elején rétjei színes, ritka vad orchideákkal virágoznak. Mivel nincs túl magasan (400 m.a.s.l.), a hely kiválóan alkalmas kerékpározásra, csak kövessük a rajta átvezető kerékpárutat.

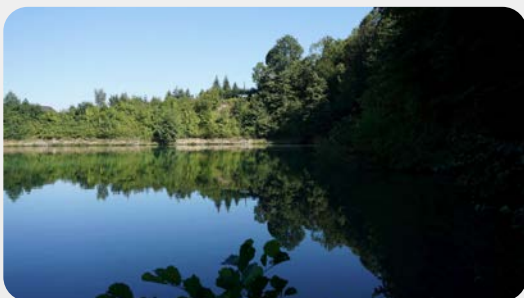

Cím: Lotnicza, Goleszów

Ton-tó (Zbiornik Ton)

A tó felszíne váratlanul előbukkan a fák fala mögül. Ez a hely a nyugalomával, a víz mély színével és a környező természettel gyönyörködtet. A horgászok különösen kedvelik. A lagúna egy egykori márgás kőbánya maradványa. Egy sétaút vezet rajta végig, amely egy kilátópontban végződik, ahonnan gyönyörű tájakat és az egykori síugrósáncok helyszíneit csodálhatjuk meg.

Cím: Słoneczna, Goleiszów

Photos from <https://www.kamratowo.pl>

Jasieniowa kőfejtő (Kamieniołom Jasieniowa)

Jasieniowa Góra mészkőből, a Külső-Kárpátok legrégebbi kőzetéből áll, ami geológiai ritkaságnak számít. A biológiai sokféleség szempontjából is gazdag, ritka és védett, valamint egyes esetekben visszaszorulóban lévő gombafajoknak, növényeknek és állatoknak ad otthont. Szokatlan módon ez a biodiverzitás antropogén eredetű.

Cím: Jasieniowa "Goleiszowska"

Photos from www.slaskie.travel

Méhváros

Van egy hely a lengyel-cseh határon, ahol egy ember beszélget a méhekkal. Jan Gajdacz, a méhek régi barátja egy várost épített nekik különleges kaptárakkal, amelyek házikó, malom, városháza vagy templom formáját öltötték. Ez egy elbűvölő hely, egy igazi város, amelyet nem emberek, hanem méhek laknak.

Cím: Mołczyn, 43-445 Dzięgielów
Photos from www.slaskie.travel

"Zadni Gaj" természetvédelmi terület

A "Zadni Gaj" természetvédelmi terület a viszonylag alacsony Tuł-masszívum régiójának két védett területének egyike. A fő védett fa itt a tiszafa. A természetvédelmi terület közelében található egy túraútvonal, amely Goleszówból a Czantoria-hegységbe vezet (7. és 8. kulturális tér). A rezervátumtól nem messze, a kis, festői völgyben található a "Pod Tułem" nevű étterem.

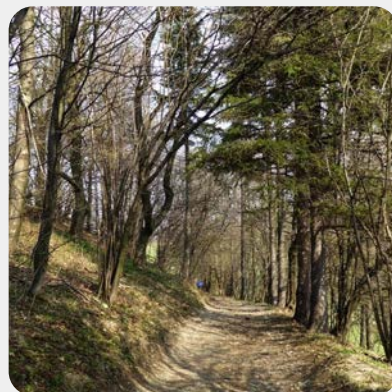

Cím: Zadni Gaj, Cisownica
Photos from: zuziawdrodze.blogspot.com

Góra Tuł, Orchidea Rezervátum

Góra Tuł a festői Ton-tóról, a sűrű erdőkről és a virágos rétekről híres, ahol a lengyel vad orchideák nőnek. A mészkőből épült hegyet jellegzetes hegyvidéki jellegű rétek borítják, amelyeken igazi kincsként nem kevesebb, mint 22 orchideafaj található, köztük a kisvirágú orchidea, az európai papucs, a háromfogú orchidea, a lila kakukk, a kúpos valgus és az aranyfejű liliom.

Cím: Podlesie, 43-455 Leszna Górna
Photos from: zuziawdrodze.blogspot.com

Mała Czantoria (hegycsúcs)

A Mała Czantoria (866 m.a.s.l.) a Sziléziai Beszkidekben, a Czantoria-hegység főgerincén található csúcs, kevesebb mint 3 km-re északnyugatra a Wielka Czantoriától. Északról számolva az első Beszkid-csúcs a Visztula és az Odera vízgyűjtőjén.

Cím: Poniwiec, Ustroń

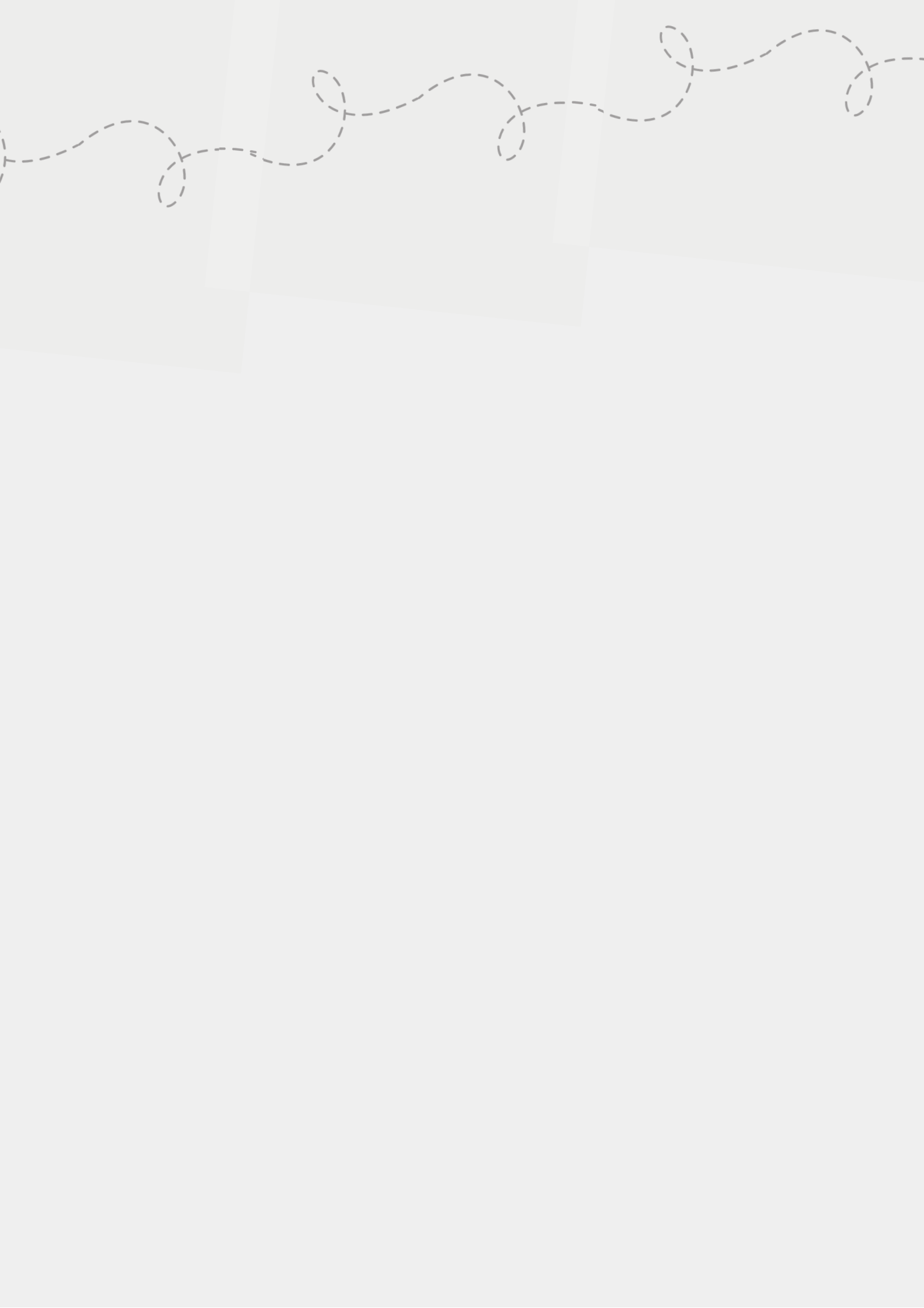

Wielka Czantoria (hegycsúcs)

A "Czantoria" rezervátum a sziléziai Beszkidekben, Ustroń közigazgatási határain belül, a Wielka Czantoria (995 m) északi lejtőin fekszik. Védi az erdei növénytársulásokat, köztük a legnagyobb különlegességet: egy több mint 150 éves, kőrissel vegyes bükkös-fenyves erdőt. A rezervátumban számos védett növény- és állatfajjal találkozhatunk. Alkalmanként még farkasok és hiúzok is előfordulnak itt. A rezervátumon jelzett túraútvonalak és egy erdei tanösvény fut végig.

Cím: 3 maja 130, Ustroń

MAŁOPOLSKA NÉPI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGE

Małopolska környékén tett séta számos érdekes helyre vezet bennünket, ezek egy része kevésbé ismert, de a látogatásnak köszönhetően új élményekben gazdagodhatunk és új, a felvidéki kultúrához kötődő emberekkel ismerkedhetünk meg.

Bogdanówka ökomúzeum

Az Ökomúzeum Andrzej Słonina - helyi fafaragó, aktivista és a kliszczaki népi kultúra népszerűsítője - magánkezdeményezése (a délmálopolszki régió felvidéki néprajzi csoportja, amely híres fafaragóiról, és amelynek informális fővárosa Tokarnia). A 100 éves pajtában különböző műhelymunkákon és szemináriumokon (pl. agyag- és faszobrászat, hagyományos kenyérsütés), rendezvényeken, régi hagyományok rekonstrukcióján stb. lehet részt venni.

Cím: Bogdanówka 111, 32-437 Bogdanówka

Rafting a Dunajec folyó szurdokjában

A Dunajec folyó szurdok völgye a Pieniny népi kultúra egyik legjellemzőbb látványossága (a délmálopolski felvidéki néprajzi csoport, amelynek informális fővárosa Szczawnica). 1934-ben, két évvel a Pieniny Nemzeti Park létrehozása után jött létre a Dunajec folyón a Polskie Stowarzyszenie Flisaków Pienińskich - amely a rafting szervezéséről gondoskodik. Ma áprilistól októberig lehet részt venni raftingon (Sromowce Wyżne-től indulva a Dunajec folyón, 18 km Szczawnica vagy 23 km Krościenko n. Dunajcem).

Cím: Kąty 12, Sromowce Wyżne

Gyümölcslé ivóhely és helyi termékek boltja

A Łącko régió leghíresebb gyümölcsléprése, ahol friss gyümölcslévet ihat és helyi termékeket vásárolhat. Az almalé- és szilvavodkagyártás a délmálopolski Biali (Fehér) felvidéki csoport legjellegzetesebb öröksége, amelynek nem hivatalos fővárosa Łącko. Az egész régió tele van gyümölcösökkel. A hagyomány több mint 100 évvel ezelőtt kezdődött.

Cím: Zabrzeż 318, 33-390 Łącko

TMP Regionális Múzeum

A Poprádi Felvidék csoport (Górale Nadpopradzcy) kulturális örökségének regionális múzeuma a dél-málópoloszi régióban, amelynek informális fővárosa Piwniczna-Zdrój. A múzeum Piwniczna város kulturális központjában található, ahol egy turisztikai információs iroda is működik. A poprádi felvidékieket "fekete" felvidékieknek is nevezik a fekete nadrágjuk miatt. Közismertek a fekete juhok tenyésztéséről és a fekete gyapjából készült különleges kesztyűk és sapkák előállításáról.

Cím: Rynek 11, 33-350 Piwniczna-Zdrój

Gorce Nemzeti Park

A Gorce Nemzeti Park székhelye. A parkot 1981-ben hozták létre. A Gorce-hegység középső és északkeleti részét foglalja magába (több mint 7 ezer hektáros terület). A Kárpátok erdeje a GNP legfontosabb kincse. A múltban az emberi tevékenység csak kis mértékben érintette. A legmagasabban fekvő területeken szubalpin lucfenyőerdők találhatók. Az erdő dinamikája többnyire természetes jellegű - a fák előregednek, majd elpusztulnak, helyet adva a fás növényzet új generációinak. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető. Gorce a Zagórzanie felvidéki Zagórzanie régiója a dél-málópoloszi régióból.

Cím: Poręba Wielka 590, 34-735 Poręba Wielka

Orawa szabadtéri múzeum Zubrzyca Górna városában

A múzeum 1955-ben nyílt meg. A múzeum az oravai felvidéki kulturális örökség (a dél-małopolski néprajzi csoportok egyike) élő példája. Láthatunk egy hagyományos kastélyt, parasztházakat, termelési létesítményeket (mint malom, fűrészmalom stb.), fatemplomot és egyebeket.

Address: 34-484 Zubrzyca Górna

Szabadtéri múzeum Kacwinban

Helyi szabadtéri múzeum, amely egy hagyományos házat mutat be, és ami még fontosabb, hagyományos magtárakat, amelyeket csak Lengyelországnak ebben a régiójában építettek. Ez a Szepesség lengyel része a dél-málopolksi Szepességben, a Szepesség felvidéki lakosainak (15 falu Nowa Biała községben) egyedülálló és változatos kulturális örökségével.

Cím:
św. Anny,
34-441
Kacwin

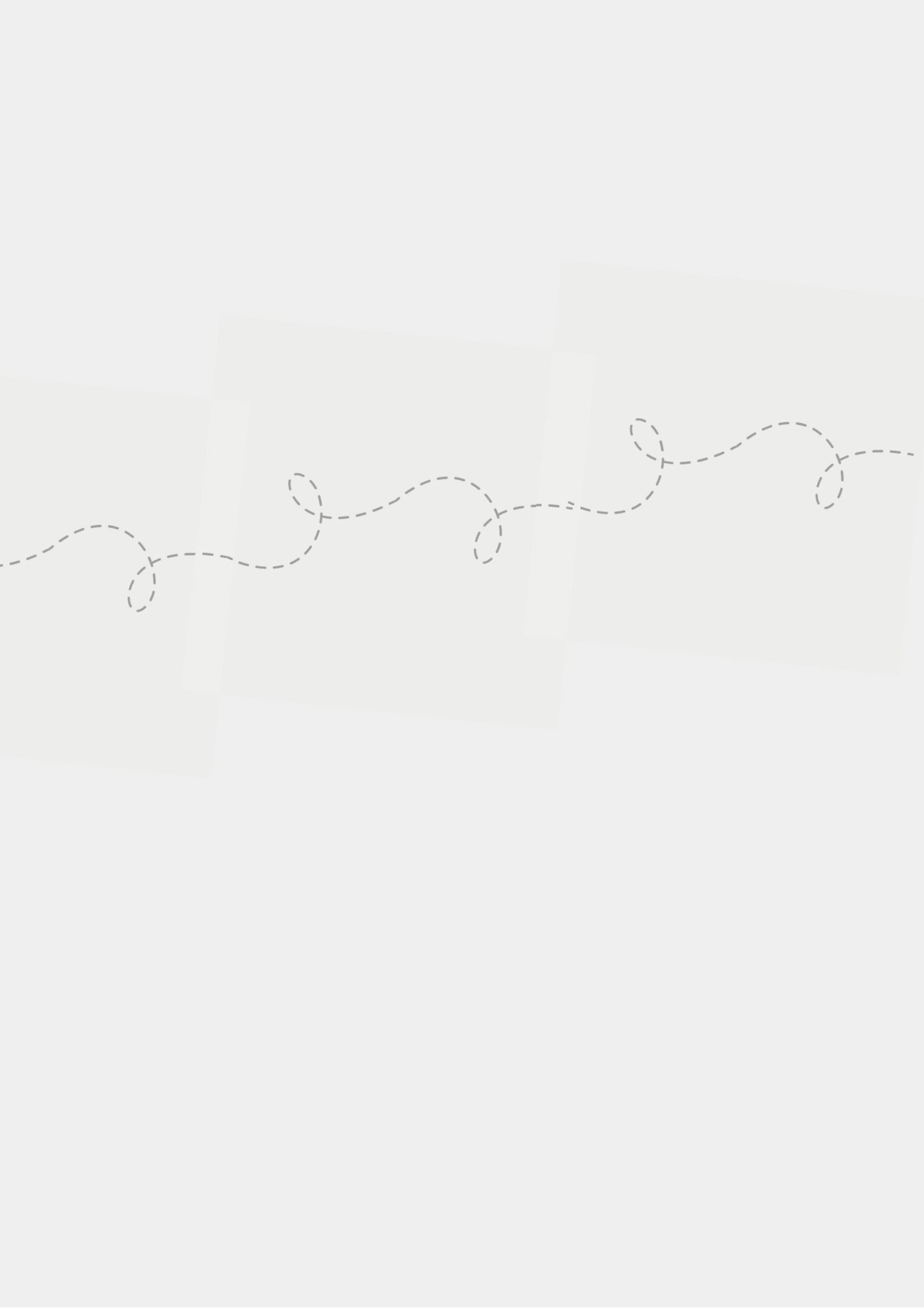

Józef Żak Szabadtéri Múzeum Zawoja Markowa településen

A múzeum a dél-málopoloszki régióban található Babia Góra felvidéki népi kultúra jellegzetes helyszíne. A zawojai Józef Żak Szabadtéri Múzeumot 1973-ban alapították. A Babia Góra Nemzeti Park szélén található kis múzeum legértékesebb épülete Franciszek Stopniak kémény nélküli konyhája, amelyet 1802-1815-ben épített fenyő- és lucfenyő rönkökből, alacsony kőalapzaton, pincével, nyeregtetős zsindeletetűvel fedve. A kiállítás bemutatja továbbá Franciszek Kudzia házikóját (1900-ban épült, eredeti helyén megmaradt) és Stefan Gancarczyk házikóját (1910). A jellegzetes paraszti lakások mellett egy kovácműhely, egy különálló magtár kis pincével és egy útmenti kegyhely a Szűzanya alakjával is szerepel a gyűjteményben. A legrégebbi konyhából néprajzi kiállítást rendeztek be, amely a parasztok által használt bútorokat és háztartási eszközöket mutatja be, míg Franciszek Kudzia konyhájában a Kárpátaljai turizmus történetét bemutató kiállítás látható.

Cím: 34-222 Zawoja 776

ŚWIĘTOKRZYSKIE - A SZENTKERESZT VAJDASÁG TÖRTÉNETE ÉS TERMÉSZETE

Ez az út a régió legvonzóbb helyein keresztül vezet bennünket. Számos építészeti, természeti és műemléket találhatunk itt, amelyek a civilizáció és a kultúra fejlődéséhez kapcsolódnak.

Régészeti Múzeum és rezervátum "Krzemionki"

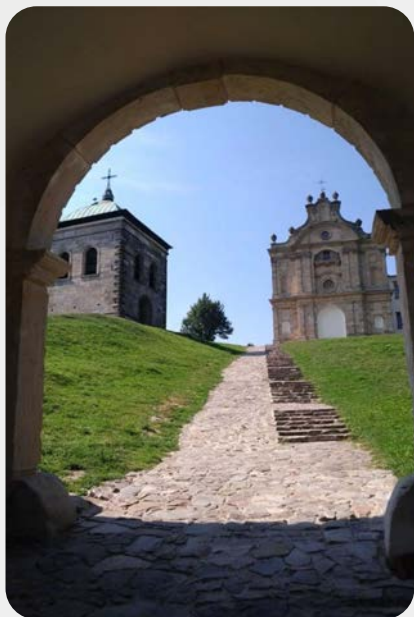
Krzemionki négy, a neolitikumtól a bronzkorig (kb. i. e. 3900-1600) terjedő időszakból származó bányatelep együttesét alkotja, amelyek a főként fejszekészítésre használt csíkos kovakő kitermelésével és feldolgozásával foglalkoztak. A föld alatti bányaszerkezetekkel, tűzkömhelyekkel és mintegy 4000 aknával és gödörrel a birtok az egyik legátfogóbb, eddig azonosított, föld alatti tűzkő kitermelési és feldolgozási rendszerrel rendelkezik. Az ingatlan információt nyújt az őskori települések életéről és munkájáról, és egy kihalt kulturális hagyományról tanúskodik. Kivételes tanúságtétel az őskor és a tűzkőbányászat fontosságáról az emberiség történelmében a szerszámgyártás szempontjából. A Krzemionki őskori csíkos kovakőbányászati terület szerepel az UNESCO Világörökségi Listáján.

Cím: Sudół 135 a, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

A Szent Kereszt fa ereklyéjének szentélye

A hegy tetejét körülvevő, a 9. századból származó kőből épült romániai bástyák a 9. századból származnak. Napjainkban Święty Krzyż Lengyelországban és külföldön a bencés kolostoráról és a Święty Krzyż-fa ereklyéiről híres. A kolostor, amelynek ma a missziós oblátusok adnak otthont, 1000 éves múltra tekint vissza. A látogatók és zarándokok megtekinthetik a 18. századból származó klasszicista templomot és az Oleśnicki család kápolnáját, amely a Szent Kereszt fa darabjait tartalmazó szentélyt és a boltozatában található sírkriptát tartalmazza. Érdeemes meglátogatni a Szűz Mária Missziós Oblátusok Múzeumát, valamint a Świętokrzyski Nemzeti Park kiállítását. A fáradt látogatók megkóstolhatják a kolostori konyhát, és betérhetnek egy régi gyógyszertárba, amely ma kávézó, nemcsak egy csésze kávé vagy tea elfogyasztására, hanem hagyományos gyógynövényes gyógyszerek vásárlására is.

Cím: Święty Krzyż 1, 26-004 Bieliny

A Świętokrzyski Nemzeti Park Természettudományi Múzeum Święty Krzyżon

A múzeum az 1950-ben létrehozott Świętokrzyski Nemzeti Parkot mutatja be, amely a következőket foglalja magában: Łysogóra a Łysica (614 m tengerszint feletti magasság) és Łysa Góra (595 m tengerszint feletti magasság) csúcsokkal, a Klonowskie hegység keleti részét és a Pokrzywiańskie hegység egy részét (Chełmowa Górával együtt). A park területének nagy részét főként fenyő- és bükkös erdők foglalják el. A park területén 674 fát ismertek el történelmi jelentőségű természeti értéként. Az endemikus Świętokrzyski fenyőerdő és a Chełmowa Góra-i vörösfenyő pozíciók a park kuriózumai. A parkban 260 zuzmófajt, 190 bryophytafajt és 700 érnövényfajt is találtak. 82 védett növényfaj és 29 állatfaj fordul elő itt. A legértékesebb növények közé tartoznak a következők: Szibériai írisz, gömbvirág, struccpáfrány és *Dryopteris dilatata*.

A park legfőbb kuriózuma a sziklamezők, a kambrium kori kvarcit sziklákból álló, a csúcs alatti növénymentes törmelék, amelyek a gleccser jelenlétének bizonyítékai a lengyel területen. A Świętokrzyski Nemzeti Park legértékesebb történelmi épülete a Święty Krzyż-hegyen található posztbenediktinus kolostorkomplexum, amely a 12. század első feléből származik. Innen származik a Kazania Świętokrzyskie, a valószínűleg legrégebbi lengyel írott szöveg.

Cím: Święty Krzyż 2, 26-006 Nowa Słupia

A Szent Kereszt-hegység Geopark

Államilag finanszírozott geo-oktatási központot hoztak létre, amely a Kielcei Geopark nevet kapta. Jelenleg a geoturisztikai és oktatási létesítmények aktív hálózatát foglalja magában, amelyek Wietrznia, Kadzielnia és Ślichowice területén helyezkednek el, a Botanikus Kertet is beleértve, amely jelenleg a fejlesztés kezdeti szakaszában van. A város határain belül található egykori mészkőbányák - a mai geológiai tartalékok és szabadidős területek - kiváló bázist jelentenek a geoturisztikai és geológiai oktatási projektek megvalósításához. 2012 májusában nyílt meg a Geoedukációs Központ, amely a Kielcei Geopark része. A központ a Zbigniew Rubinowski Wietrznia rezervátummal együtt egy rendkívüli geoturisztikai helyszín, amely a Szent Kereszt Archeo - geológiai tanösvényen található. Itt a természet és a játék segítségével megismerheti a Föld kőzetekbe beírt történetét.

Cím: Daleszycka 21, 25-202 Kielce

Krzyżtopór kastély

Krzyżtopór egy kastély Ujazd községben, Iwaniska községben, Opatów megyében, Świętokrzyskie vajdaságban, Dél-Lengyelországban. Eredetileg egy lengyel nemes és Sandomierz vajda, Krzysztof Ossoliński (1587-1645) építtette. A kastélyt az 1655-ös, Özönvíz néven ismert svéd invázió során részben lerombolták, majd a bárszövetségi háború során az oroszok 1770-ben rommá lerombolták.

Az öt sarkán bástyákkal ellátott, masszív kőfalak közé épített manierista palota a naptár szerkezetét testesítette meg. Négy tornya a négy évszakot szimbolizálta, és 12 nagy csarnoka volt, minden hónapnak egy-egy. Pontosan 52 szobát építettek, egyet az év minden hetére, és 356 ablakot. Az épület 3,2 hektárnyi területet foglalt el, falai 600 méter hosszúak voltak, kubatúrája pedig 70 ezer köbmétert tett ki. A földalatti istállók belső terében márványt és tükröket használtak, a bálteremben pedig a mennyezet helyett egy akváriumot alakítottak ki. A vízellátó berendezések a helyi forrás vizét használták, a szobákat pedig speciális légcsatornákon keresztül érkező meleg levegővel fűtötték.

Cím: Ujazd 73, 27-570 Iwaniska

Élő Porcelánmúzeum Ćmielówban

Az Ostrowiec megyében található Ćmielów kisváros híres az itt előállított legjobb minőségű porcelánról. New York, Chicago, Párizs, London, Berlin, Moszkva és más európai fővárosok galériái büszke tulajdonosai a Ćmielówból származó porcelán remekműveknek, amelyek az 1960-as években hatalmas világsikert arattak.

2005-ben az egykori Świt Porcelánmanufaktúra területén létrehozták az "Élő Porcelánmúzeumot". Ez különbözik a többi ilyen típusú intézménytől. A korabeli szobrok kiállítása mellett részt vehetünk a porcelángyártás folyamatában, sőt, akár magunk is készíthetünk porcelánmunkát.

Cím: Sandomierska 243, 27-440 Ćmielów

Az egykori krakkói püspöki palota Kielcében

A Kielcei Nemzeti Múzeum székhelye egy palota, amely egykor a krakkói püspököké volt. A krakkói püspöki palotát Jakub Zadzik alapította 1637-1641 között. A püspöki palota Lengyelország egyik legjobban megőrzött építészeti emléke, amely a Waza-dinasztia idejéből származik.

Cím: Pl. Zamkowy 1, 25-010 Kielce

Tokarnia Örökségi Park

Kielecka falu múzeumának fő kiállítóhelye a Tokárnai Néprajzi Park, amely a Kielcéből Krakkóba vezető E77-es út mentén található.

A festői környezetben, a Czarna Nida folyó kanyarulatában található 70 hektáros területen a 18. és a 19. század fordulójáról származó legértékesebb régi épületeket gyűjtötték össze a Świętokrzyskie-hegység, a Krakkó-Częstochowska-fennsík, a Sandomierska-fennsík és a Nidziańska-medence területéről.

Ilyenek például a tanyák, a kisvárosi épületek, a kastély, a gazdasági épületek, a vidéki ipari műemlékek és a szakrális épületek. A legérdekesebb látnivalók: az 1856-ban épült Suchedniówi kastély, az 1719-ben épült zlotai magtár és az 1761-ben épült barokk templom, amelyet a Visztula menti Rogówi Vigasztaló Madonnának szenteltek. A XIX. századi házikók és kézműves műhelyek, a patika, a kisbolt és a szabóműhely belső terei, a két világháború közötti időszakból származó falusi iskola kiállítása, a szobrok gyűjteménye a Megőrizni az utókor számára című kiállításon. Jan Bernasiewicz - a szoborkert, valamint az időszak kiállítások alkotója, pl. Búzát őrölnek...

Szélmalomok és szélmalomok a Kielcei földön... láthatóak. A múzeum számos ciklikus népi rendezvényt szervez, mint például a Tűzoltópiknik (májusban), az Ólomolvasztás, az Erdei Napok és a Świętokrzyski Agroturisztikai Vásár (júniusban), a Szüreti Fesztivál (augusztusban), a Vasárnap a Szabadtéri Múzeumban (szeptemberben), a Karácsonyi Vásár (decemberben) stb.

Cím: Tokarnia 303, 26-060 Tokarnia

A JURA TÖRTÉNETE ÉS TERMÉSZETE

Jura Krakowsko-Częstochowska Dél-Lengyelország egy nagyon bájos szeglete, ahol számos kastély és rengeteg természeti látnivaló található. A jura korszakban kialakult mészkőképződmények nagyon jellemzőek erre a vidékre.

Tenczyn-kastély

A vár egy perm kori lávafolyás maradványain áll, a Garb Tenczyński legmagasabb dombján, amely 411 m magasan van a tengerszint felett. A Kis-Lengyelország egyik legnagyobb vára, amely a Sasfészek ösvényén fekszik, a középkorban épült, és történelmileg a hatalmas Tęczyński családhoz kötődik, a 17. század közepén a svéd-brandenburgi hadsereg pusztította el az Özönvíz (II. északi háború) során. Újjáépítették, majd a 18. század közepén leégett. Az évek során romokban hevert, majd a Potocki családtól (amely 1816-ban vásárolta meg a kastélyt) visszakerült korábbi tulajdonosaihoz, és fokozatosan újjáépítették. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető.

Cím: Rudno 1, 32-067 Rudno

Olsztyn vára

A 14. századból származó vár a Sasfészek ösvényen található, olyan helyen áll, amelynek első lakói a neandervölgyiek voltak, a várhegy alatt pedig egy összetett barlangrendszer található. A III. Nagy Kázmér által építtetett vár 1587-ben Lengyelország nyugati határát védte a sziléziai fejedelmek és Habsburg Maximilian főherceg seregének támadásaival szemben. A 17. századi vízözön során a svédek lerombolták, és soha nem építették újjá. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) érhető el.

Cím: Zamkowa 3, 42-256 Olsztyn

Pieskowa Skała kastély

Kastély a Sasfészek ösvényén, Krakkó közelében, az Ojców Nemzeti Parkban, közvetlenül a híres Herkules-klubnak nevezett mészkőszikla mellett. Lábánál egy öt tóból álló komplexum található, ahol egykor halakat tenyésztettek. A várat a 14. században építették, a Szafraniec családhoz kötődik, akik a 16. században reneszánsz rezidenciává alakították át, majd a Zebrzydowski családhoz, akik a 17. században bástyás erődítéssel egészítették ki. Az özönvíz és több tűzvész során elpusztult, majd előrehaladott újjáépítésen esett át. A második világháború után reneszánsz jellegét visszaállították. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető.

Cím: 32-045 Sułoszowa

Będkowska-völgy

A Będkówka-patak 8 km hosszú völgye az Olkusz-fennsíkon, nagy geológiai, természeti és történelmi értékekkel. Ez egyike annak a nyolc völgynek, amelyek a Krakkói Völgyek Tájvédelmi Park részét képezik. Karsztvölgy, amelyet a jura időszakból származó meredek sziklák vesznek körül. Ezek közül 60-on állandó biztosítási pontokkal ellátott mászóutak találhatóak, ami a völgyet népszerű hegymászó célponttá teszi. A Sokolica legmagasabb sziklafala 60 méter magas. A völgyben több mint száz barlang is található, köztük a denevérbarlang, amelyet a paleolitikumban emberek laktak. A turisták a Brandysówka agroturisztikai farmot használják. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető.

Cím: 32-065 Żary

Visztula Néprajzi Park és a Lipowiec kastély

Az 1968-ban alapított szabadtéri múzeum a Krakkó környékéről származó faépítészeti alkotásokat gyűjti össze, többek között a 17. századi ryczówi templomot, a 18. századi droginiai kastélyt és a 18. századi haranglábat, 19. századi faházakat, magtárakat, pajtákat, malmot, olajmalmot és másokat. A múzeum a középkori Lipowiec várának lábánál található, amelyet szintén az általa kezelt. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető.

Cím: Podzamcze 1, 32-551 Wygietzów

Zborów-hegy

A Krakkó-Częstochowai-fennsík területén található sziklás hegy, amelyet számos mészkősziget és barlang jellemez, és amelyet a "Góra Zborów" természetvédelmi terület tart fenn. Természeti értékei mellett történelmi jelentőséggel is bír - itt volt egy kőbánya, amelyben a Harmadik Birodalom kényszermunkásai dolgoztak, és itt zajlottak a partizánharcok.

A hegy nagyszerű kilátópont. A legenda szerint a Zborów-hegy volt a helyszíne egy boszorkányszövetségnek, amely seprűkön elrepült a Świętokrzyskie-hegységben található Łysa Góra-ra.

Cím: Podlesice 83, 42-425 Kroczyce

Ojców

Ojców az Ojców Nemzeti Parkban található, amely a legkisebb lengyel nemzeti park, alig több mint 20 négyzetkilométerrel. Krakkó közelében, a Krakkó-Częstochowai-fennsíkon található, és a kiemelkedő geológiai (jura kőzetek, barlangok) és természeti értékek mellett nagy történelmi értékkel is rendelkezik. A Sasfészkek ösvényén egy középkori vár található. Volt itt egy bronzkori település is, amelyet valószínűleg a szkíta invázió pusztított el. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető.

Cím: Ojców 9, 32-045 Sułszowa

Twardowski sziklái

Városi park egy rönkhegyen Krakó városatárain belül, a történelmi városközponttól kb. 3 km-re. A Bielany-Tyniecki Tájvédelmi Park része. Nagy geológiai értékekkel rendelkezik, a krakkói hegymászók hagyományos edzőhelye és séták helyszíne. A park közepén, az egykori kőbánya helyén egy víztározó található. A legenda szerint Twardowski mágusnak a környező szikláknak volt a műhelye. A helyszínen egy küldetés (kincskeresés) is elérhető.

Cím: Twardowskiego, 30-346 Kraków

ERŐFORRÁSOK

Polish Tourism Organisation

 <https://www.pot.gov.pl/en>
 pot@pot.gov.pl
 T: (+48 22) 5367070

Poland Travel

 <https://www.poland.travel/en>
 info.na@poland.travel

Śląskie Travel

 <https://slaskie.travel/>
 info@slaskie.travel
T: (+48 32) 207 207 1

Visit Bielsko

 <https://www.visitbielsko.pl/>

Tadeusz Reger's Association

 <https://www.facebook.com/stowarzyszenieim.TadeuszaRegera/>

Małopolska Travel

 <http://www.malopolskatravel.pl/>

Szlak Architektury Drewnianej

 <http://www.drewniana.malopolska.pl/>

Visit Małopolska

 <https://visitmalopolska.pl/pl/strona-glowna>

Krzemionki

 <http://krzemionki.pl/>

Świątokrzyskie Travel

 <https://swietokrzyskie.travel/>

Świątokrzyski Park Narodowy

 <http://www.swietokrzyskipn.org.pl/>

Krzyżtopór Castle

 <https://krzyztopor.org.pl/zamek/index.php/pl/>

DIGITAL ROUTES

OF CULTURAL HERITAGE FOR A SUSTAINABLE FUTURE

PR. NR. 2020-1-PL01-KA205-080646

Olvassa be a QR-kódot, és tudjon meg
többet a DigitalRoutes@Culture
Projectről

Ez a dokumentum a fenti szabályok szerint másolható, reprodukálható vagy módosítható.
Ezen túlmenően a dokumentum és a szerzői jogi megjegyzés minden vonatkozó része
szerzőinek elismerését, engedélyét kell kérni.

Minden jog fenntartva. © Copyright 2022 DIGITALROUTES@CULTURE

